

Iz Šaleške doline. Da je dopisnik iz Št. Ilja zrebela dobro zadel, ko je o tamošnjem učitelji in nemškem „schulvereinu“ pisal, svedoči najbolj dopis iz Šoštanja v graški „Tagespošti“, kateri je sicer prav obširen in poln znanih nemških fraz, a niti nijedne temeljite besede ne nabajaš v njem v obrambo naših čudnih pedagogov. Ta „Tagespošt“ afterpedagog meni, da učitelj ni brezznačajan, ako pri nemškem „schulvereinu“ denarja prosi za nakup (?) učnih sredstev. Ko bi mi ne vedeli, da ta „schulverein“ denar le pod nekimi pogoji deli, vsled katerih se vsako uspešno podučevanje dece v realnih predmetih opovêra, na kvar ljudske omiki! Vsakega učitelja prva in največa briga naj bode, da otroci dobro brati, pisati in računati znajo, ne pa da, kar se dan danes čestokrat prigodi, otrok iz šole izstopi, pa še svojega imena pravilno pisati ne zna, a ponaša se prav otročje za nekoliko tujih besed, katere bo pravi Nemec za originalno kitajščino držal. Posebno prilježna je našim deklicam uže beseda „gishont“. A kaj se nemčurstvo za vse to briga? Njega namen je ponemčevanje. Vse to se njim pa le prekesno vrši. Toliko pohlevni in poterpežljivi Slovenci imajo tudi še debelo kožo. — Pri tej priliki hočem tukaj z neko zadovoljnostjo omeniti, da vendar še nabajamo mnogo značajnih učiteljev v naši sredini, ki se ne dajo od kukavice v kozji reg vgnati, ter ne beračijo pri nemškem „schulvereinu“ za „ehrengabe“, kar zlasti kaže zadnja celjska okrajna učiteljska konferencija, o katerej „Cillier Zeitung“ hudo jamra, da so vsi učitelji svoje referate v slovenskem jeziku izdelali, razven enega, kateri je pa radi tega zbor oprostjenja prosil. Mar že drugi veter brije? — č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar mudijo se na Ogerskem še pri velikih manevrih. — Deželni zbori dalmatinski, goriški, isterski in tirolski zborujejo. Tirolskemu je vlada izročila načrt, kako bi se naj uprava (gosposke) prestrojila, da bi bilo vse boljše. Ali črtež je slab in meri na pomnoženje uradnikov, katerih imamo itak uže preveč. Dopolnilne volitve za deželne zbore vršile so se na Štajerskem: v kupčijijske zbornici bil je stari Zic zopet izvoljen, v Mariboru liberalci dr. Schmiderer, v Stainzu konservativni kmet Jožef Kurz. Ta je dobil 112 glasov, njegov nasprotnik liberalni kmetski zveličar Schirgi, vodja liberalnega „Bauernvereina“, je vjel komaj 36 glasov. — Šlezki župani želijo domovinske postave, po katerej bo vsak srenji pripisan, kder je zadnjih 12 let stanoval, ne pa da bi ga kakor sedaj na stare dni v rojstno srenjo potisnoli v oskrbovanje. — Čehi so svojemu Prokopu, voditelju v Husitskih vojskah, pozidali spomenik; pri odkritju je govoril mladočeski vodja dr. Greger tako ostro, da mu

je policija dalje govoriti zabranila. Za stavljenje narodnega gledališča so Čehi skupili uže 800.000 fl. Vse se čudi tolike požrtvovalnosti. — Ali bodo kranjski Slovenci šli v deželni zbor ali ne, to še ni dognano. Slavni oča Slovencev g. dr. Bleiweis baje hoče odložiti namestovanje deželnega glavarja. — Dalmatinski deželni zbor prosi cesarja, naj bi se dalmatinska železnica do Novija podaljšala in zvezala z avstrijsko-ogerskimi železnicami. — Nemški liberalci so uže precej opešali glede na svojo rogoviljenje zoper ministerstvo grof Taaffejevo. Tudi uradniki in profesorji priznavajo, da je nemškim liberalcem brž ko ne odklenkalo za vselej. — Iz Torontalske županije hoče 12000 Bolgarov izseliti se na Bolgarsko, to pa zavoljo prevelikih davkov in ošabnih Magjarov; ti hočejo vse pomagjariti in mnogo ljudij si da imena na magjarsko preložiti, najčešče tako delajo Judje; večina novih Magjarov bo toraj židovska. — Hrvati imajo sedaj nove volitve; vlada hudo pritiska na volilce, ker želi Magjarom prijaznih poslancev. V Bosno pride res Slovanom sovražni Italijan g. Lapenna kot najvišji sodnik. S vsako politiko se skušava v Bosni, z nemško, z magjarsko, z mohamedansko, le s slovansko ne, kar je iz sploh avstrijskega stališča obžalovati.

Vnanje države. Mnogo časa so nemški in magjarski politikarji sanjarili o zvezi Avstrije z Nemčijo in Italijo. Kot sad te politike so pričakovali, da bodo mogli vse dežele do Egejskega morja, do Soluna, zasesti, a Rusom zabraniti Carigrad, Dardanele. Mislili so, da bo Rusija in Francoska tukaj roke križem držala. Toda osupneni so sedaj oni, ko je novica došla, da pojde ruski car na Nemško obiskovat nemškega carja in obnavljat stare zaveze rusko-pruske. To je najvažnejša novica: shod ruskega in nemškega cesarja. Bismark vidno popušča „kulturno borbo.“ Trevirski novi škof bil je od njega in od cesarja dostojno sprejet. Nadejajo se Nemci, da utegne to biti začetek novemu miru in spravi med cerkvijo in državo. Vkljub temu pa se katoličani vendar marljivo pripravljajo na volitve, da pridobijo mogoče veliko poslancev. — Grki so zasedli polovico Tesalije in Epira. — Italijanski kralj vodi velike manevre okolo Padove; v Milan je pozvan občni zbor freimavrske. — Francozi so v Afriki v precejšnjih zadregah. Oberst Carré bil je od Arabov tepen in komaj všel v Hamalif blizu Tunisa. Arabi dobivajo na skrivnem pomoči od Turkov, Italijanov, Angležev in Marokancev, vrhu tega pobira Francoze pomor; vročina je neznošljiva. Vsled tega gre vedno več francoske vojske v Afriko in odločni boj prične se meseca oktobra. — Angleži so zgubili zopet lepo vojno ladijo „Tevton“, ki se je razbila na poti okolo Afrike, od 300 ljudij je le malo življenje rešilo. — V Indiji so našli 280 milijonov prebivalcev. — Afghanistanški emir Ejub-Khan napovedal je Angležem v Indiji „sveti“ boj. — Severno-ameri-

ške republike predsednik še ni umrl, pa je zelo slab. Divji Indijanci so posekali 1 obersta, 7 oficirjev in 150 mož ameriške vojske.

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni dnevi generala Szapary-ja v Bosni.

(Spisal po lastnej skušnji D. Živkov.)

VIII. Dne 17. avgusta so prignali iz Maglaja 370 vjetih rednih turških vojakov. Med njimi so bili mladi, stari, črni, rumeni, samo lepega obraza ni bilo. Morali so biti večjidel Azijci. Gnali so jih proti Brodu na Avstrijsko. Ta dan nas sovražniki niso prijemali. Zato smo mrtve pokopali, ranjeni v bolnišnico spravili in vojake z živežem in strelivom preskrbeli. Prišel je tudi 29. polk nam na pomoč. Okope smo popravili, kraj v trdnjavo spremenili in krstili jo: Novo Plevno. Tudi dne 18. avgusta bilo je mirno. Pri delivanji vina smo cesarju napivali in po vsem taboru so se razlegli: Živio- Hoch- in Eljen-klici.

Dne 19. avgusta so pa sovražniki zopet posebno našo levo stran prijemali in večkrat naskok ponovili, vendar so bili vsakokrat čvrsto odbiti. Največje zlo bilo je pa to, da je dopoldne po vseh dolih gosta megla ležala in razgled branila. Tudi mene je enkrat v veliko zadrego spravila, da bi skoro ne odnesel zdravih pet. Moral sem daleč na desno stran k nekemu oddelku, katerega je major K. komandiral. Imel sem zapoved, da nagloma odjaham. Nek adjutant mi pot na pol popiše in zdaj urno naprej! Preteče $\frac{1}{4}$ ure. Moral bi že do namenjenega oddelka dospeti pa ni duha ne sluha o njem. Mislim si: adjutant ima brzejšega konja in je za mojega prekratek čas odmeril. Zato zaženem ostroge konju v trebuh in hajd naprej po velikanskem pašniku. Ni dolgo trpelo, ko pridem do neke ceste misleč teiste se naprej držati. Kmalu pridem do briba, za katerim se je cesta zavijala, zdaj na levo zdaj na desno ob znožji brega. Naenkrat zapazim velik ogenj. Ker pa v naših taborih ni bila navađa tolik ogenj zakuriti, zadržim konja in se po malem bližam in opazujem, kolikor mi je gosta megla dopuščala. Zopet konja v pašnik vkrenem in se ognju do 40—50 korakov približam ter zapazim kako Turčin z velikanskim turbanom na glavi pred ogenj stopi. Hitro obrnem konja in se nekoliko korakov nazaj pomaknem. V tem trenutku začnejo turške straže klicati iz brega na breg; tudi v doli tam, kder sem jaz opazoval, se nekdo oglasi. Sedaj vzamem Turčina dobro na muho, strel se razlega po doli, med Turčini nastane krič in v trenutku po cesti prifrča krogelj brez broja. Sreča je bila, da sem bil kakih 20 korakov od ceste na pašniku. Hitro obrnem konja in ga spustim v dir, odkoder sem prišel. Tudi straže na strauh so luknje v zrak streljale. Komaj prihitim

do tje, od koder sem prvokrat do brega prišel, zaslišim za seboj jezdeca naglo jezdariti. Sklenem braniti se. Ko vidim, da mi konj peša, ga obrnem misleč dokler bo Turčin naglo jezdaril, gotovo ne bode tako dobro streljal, kakor jaz mirno sedeč na konji. Brž ko ga zagledam, sprožim in storjeno je bilo po njem. Njegov pajdaš sproži iz angleške puške pa mu je bila za eno roko pretežka in ker je še v teku streljal, me ni zadel. V tem trenutka počí v gošči meni na levi puška in tudi ta drugi Turčin padne s konja; ustrelil ga je frajtar naše patrole od 78. polka, kateri mi je tudi pokazal meni namenjeno pot. Kmalu potem se tudi v tem kraju začne boj in je dolgo neodločen. Naposled naši Turke preženejo in podijo do Tribove Peklanice in do Staniča.

Še enkrat sem tisti dan bil Turčinom nasproti, popoldne okolo četrte ure. Stali smo za šancami. Toda slabo bi se nam skoro godilo, ker nismo imeli nobenega kanona, Turki pa dva brežna in so čvrsto streljali z njima proti nam. Sreča za nas je bila, da niso imeli šrapnelov, ne karteč, samo s polnimi krogljami so streljali in to po navadi slabo. Vendar so nekatere krogelje v naše šance priletele. Ena je iz šance veliko drevo iztrgala in mene je diva po levi nogi hudo vdarila, da sem za nekaj časa obležal. Pozno zvečer sem prispel v našo taborišče, stopim s konja, se vlečem za grm, hitro zaspim in nisem deža prej čul, dokler nisem bil do vsake niti moker.

Še tisto večer so naši sovražniki povsod pregnali in drugi dan je začela 20. divizija zopet prodirati proti Gračanici in Tuzli, to pa z večjo močjo in srečo. Več mest je se udalo brez boja.

Ker sem naglo in hudo zbolel, so me zanesli v bolnišnico. Iz te so me na Avstrijsko spravili. Kaj in koliko sem na poti trpel, to ni za popisati.

Davorin Muršec Živkov.

Smešničar 36. Nekokrat pride znan pivec v klet nekega gospoda kaplana, kder je sodar sam vino pretakal. Sodar vpraša žejnega prišleca, ali ste vi radi žejni? O zelo rad sem žejen! — Te pa uže dobro, pa le bodite žejni! Ko g. kaplan črez eno uro pride v klet gledat in zagleda žalostnega žejnega pivca na sod naslonjenega stati, vpraša sodarja: ali ste mu vže dali kaj piti? Še ne. Vprašal sem ga, če je kaj rad žejen in ker je rekel, da je zelo rad žejen, zato sem si mislil, da neče vina piti.

J. L.

Razne stvari.

(Mariborski deželni poslanec) je dr. Jožef Schmiderer. Od 638 glasov dobil jih je 164, eden glas pa protižar Woess, tako, da ni bil jednoglasno izvoljen.

(Toča) v Svetinskej, Bolfanskej in v Miklavskaj fari ja posekala nekaterim posestnikom, večji-